

ORDNA & VÅRDA

Nr 4. 2019

MEDLEMSTIDNING FÖRENINGSSARKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

FSL önskar alla en stämningsfull december med en bild från arkivet

En grupp stjärngossar från Godtemplarorden (I.O.G.T.),
med Staffansstjärna och insamlingsbössor i händerna
Fotograf: Johansson (SvD). 4 januari 1944
Stockholms stadsmuseum. Fotonummer SvD 33879

Föreningsarkiven i Stockholms län firade 25 år

FSL:s öppna hus gav plats för möten, föreläsningar och aktiviteter i Stadsarkivets vackra och moderna lokaler på Liljeholmskajen. Det är spännande med så många olika inriktningar av föreningar som möts under samma tak.

I Stadsarkivets lokal på Liljeholmskajen hade FSL Öppet Hus den 7 oktober för att fira 25-årsjubileum. Gamla och nya medlemmar möttes för mingel och samtal. Efter att ordförande Sissella Helgesson hälsat välkomna talade Lennart Ploom, chef vid Stadsarkivet, om vikten av att bevara föreningarnas arkiv och

Det blev många möten och förhoppningsvis givande diskussioner.

möjligheten till framtida gemensamma samarbeten. Från Föreningen för Folkbildningsforskning talade Mats Myrstener om gemensamma frågor. FSL:s kursutbud presenterades av Katarina Thurell. Bl.a. planeras en ny kurs om säkerhet i arkivet

Vi vill tacka för uppvakningen och för allas insatser vid vårt jubileum!

Johan Silverfred demonstrerade hur man kan söka i Arkivregister Stockholms län.

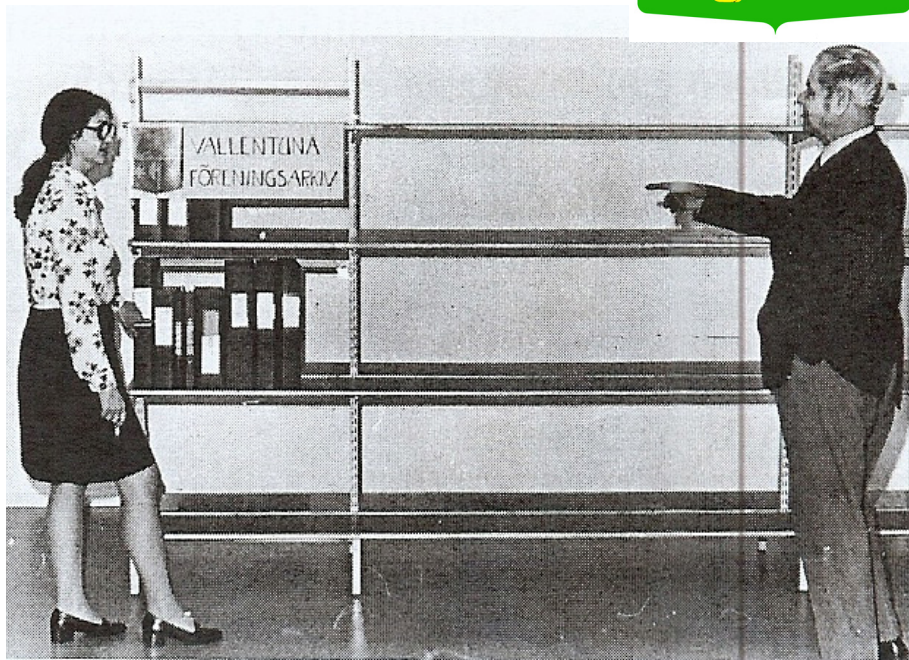

Vallentuna Folkrörelsearkiv 30 år i år!!

Ja, så gamla har vi hunnit att bli – Vallentuna Folkrörelsearkiv och fem år äldre än FSL som firade häromdagen. Den 14 november 1989 hade vi vårt konstituerande sammanträde men då hade redan Vallentuna kommun börjat insamlingsarbetet.

Det började redan 1973 då kommunstyrelsen beslöt att "ställa erforderligt utrymme till kulturnämndens förfogande för arkivering av föreningshandlingar." Josef Andersson, rektor och politiker verkade för kommunstyrelsens beslut. Det utrymme som vi då fick var ett hörn i kommunarkivet. Det började i en liten omfattning. Men när vår förening bildades 1989 hade det blivit en större omfattning av vår verksamhet och då var det inte lämpligt med vårt obehöriga spring i kommunarkivet. 2005 blev vi hänvisade till egna arkivlokaler, samma som vi har i dag. I dag har

vi 169 arkiv registrerade i ASL och bevarade hos oss, till största delen föreningsarkiv men även några personarkiv, gårdsarkiv och stiftelser. Vem som blev vår förste ordförande? Jo naturligtvis Uno Sköld (som fem år senare var med och bildade Föreningsarkiven i Stockholms län och dessutom blev dess förste ordförande). De nya loka-

Kommunarkivarie Ingrid Vieweg tillsammans med Josef Andersson vid starten. Foto: Bert Grönberg.

lerna fick vi ju själv tillgång till och vi införde "Öppet hus" en gång i månaden så våra medlemmar kunde komma och lämna in föreningshandlingar, komplettera redan inlämnade handlingar eller naturligtvis få råd i största allmänhet. Även icke medlemmar är naturligtvis välkomna och vill förhoppningsvis deponera sitt föreningsarkiv hos oss.

Våra 30 år firade vi den 14 november med ett stort kaffekalas med kakor och tårta dit alla som har eller har haft med Vallentuna Folkrörelsearkiv att göra var inbjudna. Många glada miner blev det och lyckönskningar på rim om framtiden framfördes och vi i styrelsen skall göra vårt bästa för att infria dom.

*Nils-Bertil Nilsson
Ordförande*

*Fyra ordföranden för FSL
Fr.v. Nils-Bertil Nilsson, Sissella Helgesson,
Monica Frumerie och Uno Sköld.
Foto: Mats Laurell*

ANSÖK NU!

FSL:s kultur- och forskningsstipendium 2020

Stipendiet delades första gången ut våren 2017 till två sökande, som senare har presenterat sin verksamhet i FSL:s medlemsblad *Ordna & Vårda*. 2018 delades det ut för andra gången. Stipendiet på 10 000 kr utgår som en helhet men kan också delas på två mottagare.

Nu är det dags att söka FSL:s kultur- och forskningsstipendium 2020. **Sista ansökningsdag är den 14 januari 2020.**

En viktig uppgift för FSL är att verka för att föreningsarkiv vårdas väl men också görs kända och använda. Hela kedjan är viktig, och det kommer an på många engagerade personer ute i det ideella föreningslivet att dra sina strån till stacken. Det kan röra sig om särskilda insatser för att samla och ordna arkiv men också om att tillgängliggöra dem i form av t.ex. en utställning, en publikation, en nyskapande nätpresentation, en digitalisering. Men det kan även vara fråga om ny forskning på ett område där arkivet utgör en viktig kunskapskälla.

Vi vill alltså belöna kreativitet och aktivt arbete med arkiven. Den uppmärksamhet som stipendiet ger kan dessutom i sig själv skapa en positiv dynamik. Kultur och forskning är i denna mening två sidor av samma mynt.

Stipendiet kan sökas av en medlemsförening men också av en enskild medlem eller annan person som verkar i stipendiets anda. Det kan gälla både nyligen genomförda och pågående aktiviteter. Ansökan bör innehålla en konkret beskrivning av projektets syfte, finansiering och praktiska genomförande. För ansökan kan det räcka med en A4-sida där syftet och användningen anges, gärna med en kostnadsberäkning.

Om ni har frågor är ni välkomna att i första hand kontakta:

Kent Zetterberg (kent.zetterberg@gmail.com) eller
Martin Ståhl (martin.stahl@stockholm.se)

Välkomna med era ansökningar!

Ansökan ska vara FSL tillhanda senast den 14 januari 2020.

Ansökan skickas till:

Föreningsarkiven i Stockholms län
c/o Stockholms stadsarkiv
Box 22063
104 22 Stockholm

Instiftat Stockholm oktober 2015

Styrelsen för Föreningsarkiven i Stockholms län /FSL

Visning på Stadsarkivet, Liljeholmskajen

När jag kommer in på ett arkiv är det som att öppna en skattkista av berättelser, bilder och dokument.

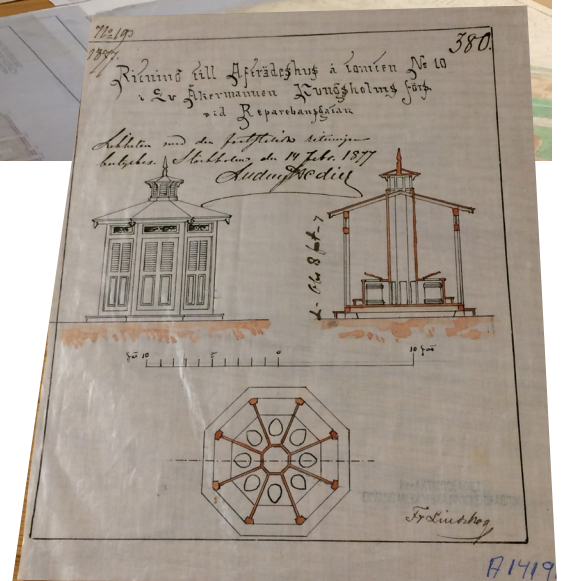
En septemberdag hade FSL bjudit med sina medlemmar till Stadsarkivets lokaler på Liljeholmskajen. Lokalen i sig är en sevärdhet och den är väl beskriven på Stadsarkivets hemsida. Alla arkiv bjuder på historier men det är något helt extra att få gå "bakom kulisserna" och bli guidad av en kunnig guide. Anna-Maria Tiberg Knutas som är arkivpedagog på Stadsarkivet tog oss med bland arkivhyllorna och delade med sig av berättelser om upphittade ritningar och när livsmedelsbristen gjorde att stockholmarna fick odla kål i parkerna mellan husen. Vi fick också se flera byggnadsritningar och fasader av tidiga hus. Förutom att ritningarna ofta är väldigt vackra går det är lära sig om och inspireras av den tidens teknik och design.

Malena Hofverberg

OVAN: Anna-Maria Tiberg Knutas visar byggnadsritningar från Stadsarkivets samlingar.

T.H. Denna lilla byggnad som liknar ett lusthus till trädgården är en ritning till Afträdeshus där varje hus-håll har sitt dass. Inte av hygieniska skäl utan ekonomiska, då tömningen kostar pengar.

FRÅGA

en arkivarie!

Det enkla svaret är "Där de har arkiverats"

Uppgift om det kan finnas i NAD (Nationell Arkivdatabas) eller i

Var finns våra stadgar från starten?

ASL (Arkivregister Stockholms län). I annat fall får man påbörja ett detektivarbete; kontakta tidigare styrelseledamöter och medlemmar för att höra om de har dessa kvar, gå igenom årsmötesprotokoll, utgivna skrifter etc. För en enskild förening är det ingen myndighet som har

skyldighet att arkivera stadgarna även om de skickats in till skatteverket, postgirot eller kommunen i samband med ansökan om organisationsnummer, postgiro eller ansökan om bidrag. Det är föreningen själv som måste ordna och vårda sitt arkiv.

Arkivens dag i

Den 9 november firades Arkivens dag och i Stockholms län kunde man besöka 19 evenemang fördelade över 11 kommuner. Årets tema var "Gömt eller glömt?" Arkiven står som garant för demokrati och en historieskrivning

där man kan väga olika källor mot varandra.

På flera håll har kvinnohistoria lyfts fram. Nacka lokalhistoriska arkiv har haft det som tema under hösten med utställning och föreläsningar. My Helsing, forskare vid Historiska institutionen och redaktör för tidskriften Sjuttonhundratat,

höll föredrag om hertiginnan Hedvig Elisabet Charlotta och hennes händelserika liv. Kvinnokämpen Anna Johansson-Visborg som startade en kvinnlig fackförening för bryggeriarbeterskor och grundade semesterhemmet Visborgs minne presenterades av Jane Morén, författare och fotograf. Sigtunastiftelsen visade en utställning om fyra kvinnor vars arbete förbättrade

Stockholms län

levnadsvillkoren för många, Young-Sook Choi som på 20-talet reste från Korea och hamnade på Sigtuna Folkhögskola, Elsa Brändström vars insatser för krigsfångar under första världskriget kom att ge henne tillnamnet "Sibiriens ängel", Sigrid Göransson, som verkade för förbättrade levnadsvillkor för samhällets svaga och Linnéa Hofgren vars texter idag tonsätts – nästan 100 år

efter hennes bortgång. Byggnader och bostadsområden i förvandling var i fokus på flera platser. Stockholms stadsarkiv föreläste om Kollektivhuset – för den moderna kvinnan och i Danderyd berättades om när Stadsfullmäktige i Djursholm skulle riva Djursholms vattentorn.

På Tekniska museet visades "Vardagsteknik vi glömt" och i Botkyrka

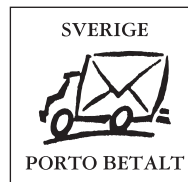
på Mångkulturellt centrum en kanske bortglömd Nobels fredspristagare, K. P. Arnoldson.

Detta är bara ett axplock av allt men det går att ta del av alla arrangemang som genomförts på arkivensdag.nu.

Bilder från utställningen på Mångkulturellt centrum i Botkyrka om Nobels fredspristagare K. P. Arnoldsson.

B

Fira demokratin!

Folkrörelserna har varit drivande i den demokratiska utvecklingen och det är 100 år sedan Sverige blev en demokrati med allmän och lika rösträtt. På firademokratin.riksdagen.se finns mängder av intressant läsning på temat. Den 6 november hölls ett panelsamtal "Från manifest

till sms – hur folkrörelser då och nu påverkar demokratis utveckling", som finns tillgängligt på:

[riksdagen.se/sv/webb-tv/video/oppet-seminarium/fran-manifest-till-sms---hur-folkrörelser-da-och_H7C220191106se/](https://riksdagen.se/sv/webb-tv/video/oppet-seminarium/fran-manifest-till-sms---hur-folkrörelser-da-och-H7C220191106se/)

JANUARI

14 sista ansökningsdag för FSL:s stipendium

MARS

Datum för årsmötet anges i Ordna & Vårda nr 1 2020

MAJ

Studiebesök i Vaxholm planeras
Mer info och anmälan på www.fslarkiv.se

Är du intresserad av att vara volontär och registrera arkivuppgifter?

Skicka då en intresseanmälan till oss:
info@foreningsarkivet.a.se

Ordna & Vårda ges ut av Föreningsarkiven i Stockholms län, FSL, med stöd av Region Stockholm, Riksarkivet och Stockholms stad.
Org.nr 802400-1391 **Postadress** c/o Stockholms stadsarkiv, Box 22063, 104 22 Stockholm **Besöksadress** Kungsklippan 6. Tel 08-508 283 42
Hemsida www.fslarkiv.se **E-post** info@foreningsarkiven.a.se
Ansvarig utgivare Sissella Helgesson
Redaktionen för Ordna & Vårda Therese Östholm och Malena Hofverberg
Layout Hasse FotoSättare **Tryck** Adegraf AB
Manusstopp Ordna & Vårda nr 1 2020 – 14 januari 2020

